

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового)
рівня вищої освіти – доктора філософії – спеціальності
091 «Біологія»

III.1.1. «Охорона природи та заповідна справа»

Компетентність у формуванні природоохоронної свідомості на основі сучасного законодавства з урахуванням необхідності його адаптації до вимог Євросоюзу; у формуванні мережі природно-заповідних територій, виділенні раритетної компоненти флори та рослинності.

Здатність використовувати знання Законів України та міжнародних нормативно-правових актів, ратифікованих Україною, для охорони рослинного світу. Здатність компетентно проводити дослідження рідкісних видів та угруповань та розробляти необхідні заходи для їх збереження та охорони. Здатність проводити дослідження для створення нових або розширення існуючих територій природно-заповідного фонду України.

Знання базових нормативно-правових засад охорони рослинного світу, створення та функціонування територій природно-заповідного фонду України, особливостей охорони рослинного світу на різних рівнях організації (видовому, ценотичному, оселищному), особливостей функціонування установ природно-заповідного фонду різної категорії, особливостей формування охоронних списків видів та рослинних угруповань на регіональному та державному рівнях, особливостей ведення Червоної книги України, Зеленої книги України.

Уміння проводити дослідження рідкісних видів та угруповань неушкоджуючими методами, розробляти необхідні заходи з їх охорони.

Вміння проводити дослідження перспективних для збереження територій та на їх основі формувати клопотання про створення нових об'єктів природно-заповідного фонду. Вміння критично аналізувати переліки рідкісних видів та угруповань і на їх основі робити висновки про доцільність охорони виду чи угруповання на конкретній території.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ
I ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

1-й семестр

№	Назва дисципліни	Екзамен/ залік	Кількість годин			
			Лекції	Лабораторні	Практ./ семін.	Самост.робота
III.1.1.	Охорона природи та заповідна справа	Екзамен	10	-	10	25

Тема 1. Теоретичні основи природно-заповідної справи. Етапи зародження та становлення природно-заповідної справи в Україні. (4 год.).

Тема 2. Класифікації природоохоронних територій. (4 год.).

Тема 3. Система формування природно-заповідного фонду як основи екомережі. (4 год.).

Тема 4. Структурно-функціональна організація природнозаповідного фонду. (4 год.).

Тема 5. Управління, забезпечення організації та функціонування природно-заповідного фонду України. Правове регулювання використання природоохоронних територій України (4 год.).

2-й семестр

№	Назва дисципліни	Екзамен/ залік	Кількість годин			
			Лекції	Лабораторні	Практ./ семін.	Самост.робота
Ш.1.1.	Охорона природи та заповідна справа	Екзамен	10	-	10	25

Тема 6. Екологічний моніторинг заповідних об'єктів. Літопис природи. Концепція збалансованого розвитку в контексті охорони природи. Сфери розвитку заповідної справи: еколого-правова, еколого-економічна, еколого-соціальна, природозахисна. (4 год.).

Тема 7. Основні законодавчі акти, що регулюють діяльність природно-заповідного фонду. Закон України "Про природно-заповідний фонд України". Закон України "Про охорону навколишнього середовища". Закон України "Про Червону книгу України". Закон України "Про тваринний світ". Закон України "Про рослинний світ". Концепція "Загальнодержавної програми розвитку заповідної справи на період до 2020 року " (4 год.).

Тема 8. Основні міжнародні правові акти, що регулюють діяльність природно-заповідного фонду. Конвенція про водно-болотні вгіддя, що мають міжнародне значення, головним чином, як місцеперебування водоплавних птахів (Рамсарська конвенція). Конвенція про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі (Бернська конвенція). Конвенція по охороні мігруючих видів тварин (Боннська конвенція). Конвенція про біологічне різноманіття (Ріо-де-Жанейро). (4 год.).

Тема 9. Формування екологічної мережі на певній ділянці території України (4 год.).

Тема 10. Оцінка репрезентативності природно-заповідного фонду в системі природного районування (4 год.).

Література:

1. Грищенко Ю.М. Основи заповідної справи: Навч. посіб. – Рівне: РДТУ, 2000. – 239 с.
2. Заповідна справа в Україні: Навч. посіб. / За заг. ред. М.Д.Гродзинського, М.П. Стеценка. – К.: Географіка, 2003. – 306 с.
3. Заповідна справа / Товажнянський Л.Л., Солодкий В.Д., Масікевич Ю.Г. та ін. – Харків: НТУ "ХПІ". – 2002. – 240 с.
4. Ковальчук А.А. Заповідна справа: науково-довідникове видання. – Ужгород: підприємство "Ліра", 2002. – 312 с.
5. Основи заповідної справи. – К.: Видавн.-поліграф. центр «Київський університет», 2002. – 128 с.
6. Попович С.Ю. Природно-заповідна справа. Навчальний посібник. – К.: Арістей, 2007. – 480 с.
7. Солодкий В.Д., Товажнянський Л.Л., Масікевич Ю.Г., Білокін М.В., Гринь С.О., Шапорев В.П., Моїсєєв В.Ф. Заповідна справа: Підручник. – Чернівці: Зелена Буковина, 2005. – 288 с.
8. Фурдичко О.І., Сівак В.К., Солодкий В.Д. Заповідна справа в Україні: Підручник. – Чернівці: Зелена Буковина, 2005. – 336 с.

Програму підготувала

кандидат біол. наук, старший науковий співробітник

І.А. Коротченко